

Decyzja

Prezydium KK

nr 35/23

ws. opinii o Krajowym Programie Reform 2023/2024

Prezydium Komisji Krajowej NSZZ „Solidarność” przedstawia uwagi do projektu Krajowego Programu Reform 2023/2024 (dalej: KPR).

Polska nie złożyła wniosku o realizację inwestycji i reform z tzw. pierwszej transzy Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększenia Odporności (KPO), a więc zakres KPR jest zbliżony do ubiegłorocznej aktualizacji. Mając na uwadze termin przedłożenia KPR do Komisji Europejskiej do końca kwietnia br. zastanawia czy planowana będzie jego zmiana i w jaki sposób, wobec zamiaru renegotjacji KPO.

1. Scenariusz makroekonomiczny

Państwa członkowskie przekazują Komisji Europejskiej aktualizację Programów Stabilności lub Konwergencji, co ma potwierdzić spójność procesów programowania reform strukturalnych i planowania budżetowego. Mając powyższe na uwadze Prezydium KK NSZZ „Solidarność” od wielu lat domaga się uzupełnienia scenariusza makroekonomicznego na etapie opiniowania KPR, a przynajmniej przedstawienia go na posiedzeniu Zespołu ds. semestru europejskiego.

2. Odpowiedź na wyzwania

A.4.1. Efektywne instytucje na rynku pracy

Brak jest kluczowych elementów/rozwiązań reformy w części opisowej, natomiast w części *Najważniejsze działania w perspektywie roku (strategia wdrażania)* wskazuje się na przełom roku 2022/2023 na wejście w życie ustawy dot. PSZ (Publiczne służby zatrudnienia) i rynku pracy. Projekt ustawy nie został jeszcze skierowany do prac parlamentarnych, więc dotrzymanie terminu na przełomie roku 2022/2023 jest już niemożliwe. Ponadto należy unikać skrótów takich jak np. PSZ, co w całym dokumencie zdarza się wielokrotnie.

A4.2. Wsparcie programów dofinansowania miejsc opieki nad dziećmi w wieku 0-3 lat

Stworzenie norm jakości opieki nad dziećmi wydaje się działaniem pozornym, gdyż dzisiejsze rozwiązania prawne tworzą te normy - ustawa o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3 (Dz.U.2023.204). Należy przypomnieć, że w związku z potrzebą rozwoju usług opieki nad małym dzieckiem, złagodzone standardy opieki nad dziećmi do lat 3.

Rozwój opieki nad dziećmi powinien być rozwiązaniem systemowym, zapewniającym stałe finansowanie podstawowych usług opieki nad dzieckiem. Program „Maluch +” jest doraźnym rozwiązaniem, którego finansowanie zależne jest od funduszy niegwarantowanych przez budżet państwa.

A.4.6. Wzrost współczynnika aktywności zawodowej poprzez rozwój opieki długoterminowej

Założone opracowanie analizy systemu opieki długoterminowej jest działaniem dalece spóźnionym. Wyzwanie zapewnienia odpowiedniego systemu opieki długoterminowej jest problemem zdiagnozowanym w poprzednim dziesięcioleciu i dzisiaj należy wdrażać rozwiązania, a nie diagnozować stan aktualny. KPR nie odnosi się do projektowanej (jeszcze nie wdrożonej) Strategii usług społecznych na lata 2021-2040. Wydaje się, że dalsze prace nad tym dokumentem są kluczowe do wypracowania odpowiednich rozwiązań w zakresie rozwoju opieki długoterminowej, gdyż wstępna diagnoza potrzeb została właśnie w niej m.in. określona.

A.4.7. Ograniczenie segmentacji rynku pracy

Po raz kolejny zostaje przesunięty termin wejścia w życie przepisów wprowadzających obowiązek objęcia wszystkich kolejnych umów zleceń składkami na ubezpieczenie społeczne, niezależnie od osiągniętych przychodów (I kwartał 2024).

A.4.4. Uelastycznienie form zatrudnienia, w tym wprowadzenie pracy zdalnej

Prezydium Komisji Krajowej NSZZ „Solidarność” ponownie wskazuje, że opisana nowelizacja kodeksu pracy wynika z transpozycji dwóch dyrektyw, co powinno być wprost zapisane w KPR, a znajduje się tylko w załączniku.

Wspieranie wysokiej jakości kształcenia i umiejętności zgodnie z potrzebami rynku pracy

W Analizie Sytuacji w obrębie wyzwania zwraca uwagę stwierdzenie, że spada odsetek absolwentów nauk przyrodniczych, technologii, inżynierii i matematyki do 20,8%. Autorzy podkreślają, że ta tendencja (spadkowa) kontrastuje z tendencją obserwowaną w UE (26.0% w UE). Zdanie budzi wątpliwości i powstaje pytanie czy w UE następuje wzrost czy spadek odsetka absolwentów. Różnica nie jest tak znacząca aby mówić o „kontraście”.

F2.1 Usprawnienie procesu stanowienia prawa

Z ubolewaniem odnotowujemy, że po roku od zapowiedzi nadal oczekujemy na realizację zaleceń dot. zapewnienia skutecznych konsultacji publicznych i zaangażowania partnerów społecznych w proces kształtowania polityki (CSR3 2019 i CSR4 2020) poprzez podniesienie jakości stanowionego prawa i uchwalenie nowelizacji Regulaminów Sejmu, Senatu i Rady Ministrów, która wprowadzi obowiązkową ocenę skutków i konsultacje społeczne projektów ustaw zgłaszanych przez posłów i senatorów. Umożliwi to ukrócenie praktyki stosowania procedury przyspieszonej do przypadków dokładnie określonych i wyjątkowych.

Proponowany obowiązek ogłaszania ujednoliconego tekstu aktu prawnego niezwłocznie po jego nowelizacji pozwoli na łatwiejsze poruszanie się w przepisach. Pozytywnie oceniamy rezygnację z pomysłu tłumaczenia istotnych aktów prawnych z wykorzystaniem narzędzi do automatycznego tłumaczenia, o co wnosiło Prezydium KK.

Budowa aplikacji mobilnych dla klientów ZUS

Nie zostały określone wydatki do poniesienia w 2023, co należy uzupełnić.

D1.1.2 Zwiększenie efektywności, dostępności i jakości świadczeń zdrowotnych

W KPR na stronie 58 znajduje się następujące zdanie: Działania mające na celu rozpoczęcie wdrażania projektów w ramach inwestycji D.1.1.2 KPO (uwarunkowanie uruchomieniem KPO) Prezydium KK wnosi o szczegółową informację czy zastrzeżenie w nawiasie odnosi się do wszystkich projektów w ramach KPO.

W ramach tzw. Odwróconej Piramidy Świadczeń w I-III kwartale 2023 r przewiduje się organizację warsztatów strategicznych. W celu działania nie odnajdujemy informacji o ich tematyce, co należy uzupełnić.

3. Realizacja celów zrównoważonego rozwoju

SDG 7, SDG 13

Prezydium KK NSZZ „Solidarność” podtrzymuje swoje dotychczasowe stanowisko w zakresie transformacji energetycznej. Związek skłania się ku jak największej dywersyfikacji OZE z wykorzystaniem lokalnych i krajowych możliwości i idei.

Z punktu widzenia Prezydium KK, rzuca się w oczy brak konkretnych programów tworzenia nowych, trwałych i godnych miejsc pracy w miejsce tych utraconych w wyniku transformacji, a przecież jest to jedno z podstawowych założeń tzw. sprawiedliwej transformacji. Dokument nie szacuje kosztów społecznych transformacji energetycznej i nie przygotowuje społeczeństwa na kolejne wzrosty cen energii. Jako związek zawodowy widzimy konieczność współdziałania nie tylko na etapie oceny i rzetelnej konsultacji

projektu, ale przede wszystkim na etapie wprowadzania zapisów w życie (z opinii do KPO).

SDG 9

Prezydium KK nadal pozytywnie odnosi się do Programu Rozwijania potencjału administracji publicznej w celu wspierania działań na rzecz SDG's i zrównoważonego rozwoju, ale budowanie tego potencjału i utrzymanie odpowiedniego poziomu usług publicznych nie będzie możliwe wobec niskich wzrostów wynagrodzeń w sferze finansów publicznych szczególnie w okresie wysokiej inflacji.

4. Załączniki

Załącznik 1 (Zalecenia Rady dla Polski zwane dalej CSR)

CSR 1 cz.2

Prezydium KK wnioskuje o włączenie partnerów społecznych w ocenę REPower EU.

CSR 1 cz.3

Prezydium KK NSZZ „Solidarność” podtrzymuje wniosek zgłoszony na posiedzeniu Zespołu ds. Semestru Europejskiego o zorganizowanie spotkania z udziałem Ministerstwa Finansów w sprawie reformy zarządzania gospodarczego oraz domaga się informacji na temat stanowiska rządu na temat projektowanej reformy.

CSR 5 cz.2

Z opisu wynika, że trwają prace w sprawie ustalenia możliwości i zakresu zmian w Regulaminie Sejmu i Senatu. Rada Dialogu Społecznego rozważa przyjęcie Stanowiska strony pracowników i strony pracodawców poprzedzone spotkaniem z Marszałkami Sejmu i Senatu RP, celem przyspieszenia prac nad zmianami Regulaminów.

Załącznik 2 Realizacja KPO

W załączniku 2 realizacji KPO (na podstawie bazy Fenix) znajduje się informacja o stanie realizacji reform lub inwestycji.

Prezydium KK zwraca się o wyjaśnienie użytych pojęć: „opóźniony”, „niezrealizowany” w kontekście przeprowadzenia i sfinansowania w ramach KPO określonych działań i reform.

Załącznik 3 Działania KPR odnoszące się do zasad Europejskiego Filara Praw Socjalnych

Równe szanse: KPR w zakresie wyrównywania szans nie odnosi się do sytuacji pracowników zatrudnionych za pośrednictwem platform, pomimo że w Polsce może dotyczyć to kilkuset tysięcy osób. Prace nad dyrektywą w sprawie poprawy warunków pracy za pośrednictwem platform internetowych powinny być sygnałem do rozpoczęcia prac nad odpowiednim zabezpieczeniem pracowników wykonujących w taki sposób pracę.

Tym bardziej, że dotyczy ona w większości ludzi młodych, ale także cudzoziemców w Polsce. Rozwiązania powinny chronić ich nie mniej niż inne osoby pracujące.

5. Inne

W KPR 2022/23 zaplanowano przeprowadzenie badania dotyczącego potencjalnej roli jednolitej umowy o pracę w celu zwiększenia elastyczności i bezpieczeństwa na polskim rynku pracy. Prezydium KK w ramach konsultacji projektu KPR 2022/23 zgłosiło krytyczne uwagi do koncepcji jednolitej umowy o pracę oraz braku zaangażowania partnerów społecznych co do zakresu zleconego badania, ekspertyzy.

Niestety ani zakres badania, ani raport nie zostały przedstawione Radzie Dialogu Społecznego ani partnerom społecznym. O jego zleceniu i ukończeniu dowiadujemy się po raz pierwszy, co podważa cel przygotowywania tego typu ekspertyz.

Zgodnie z podaną w KPR informacją sporządzony został „Raport dotyczący potencjalnej roli jednolitej umowy o pracę dla wprowadzenia nowej elastyczności i bezpieczeństwa na polskim rynku pracy”, który potwierdza negatywne stanowisko Związku (strony 78-79).

Realizacja projektów

Prezydium KK NSZZ „Solidarność” aktualnie realizuje projekt w ramach działania współfinansowanego ze środków grantu kaskadowego pt. „Trade Unions for a fair Recovery: Strengthening the role of trade unions in mitigating the impact of the COVID-19 crisis” („Związki zawodowe na rzecz sprawiedliwego ożywienia gospodarczego: Wzmocnienie roli związków zawodowych w łagodzeniu skutków kryzysu związanego z COVID-19 - ETUC project 2021-11).

Gdańsk, 21 marca 2023 r.

Prezydium KK
NSZZ „Solidarność”

SEKRETARZ
KK NSZZ „Solidarność”
Ewa Zydorek
Ewa Zydorek